

УДК 343.18

DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.2337>

І. Смоляк,
помічник адвоката

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕЗМІННІСТЬ ПРОКУРОРА» ТА ЗМІНА ПІДСЛІДНОСТІ

Постановка проблеми. Відповідно до норм чинного КПК України, єдиною підставою зміни органу досудового розслідування (підслідності) є визнання своєю вмотивованою постановою Генеральним прокурором, керівником обласної прокуратури, їх першими заступниками та заступниками здійснення неефективного розслідування органом досудового розслідування (ч. 5 ст. 36 КПК України) [1]. Вказане також знайшло підтвердження у судовій практиці, а саме у Постанові від 24 травня 2021 року (справа № 640/5023/19) Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду [2], «... у разі доручення Генеральним прокурором, керівником обласної прокуратури, їх першими заступниками та заступниками здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування без встановлення неефективності досудового розслідування органом досудового розслідування, встановленим ст. 216 КПК, зазначені уповноважені особи діятимуть поза межами своїх повноважень. У такому випадку матиме місце недотримання належної правової процедури застосування ч. 5 ст. 36 КПК та порушення вимог статей 214, 216 КПК». В практичній площині зміна органу досудового розслідування стає фактично підставою до заміни прокурора – процесуального керівника. Така ситуація відбувається як в рамках «територіальної»

зміни підслідності в межах одного органу досудового розслідування, так і в процесі «предметної» зміни, тобто між різними органами слідства. Наприклад, при зміні підслідності та передачі кримінального провадження від Національної поліції України до Національного антикорупційного бюро України, відбувається заміна процесуального керівництва від органів прокуратури до спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Відповідно до п. 1 ч. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2–3, ст. 12) [3], в Офісі Генерального прокурора утворюється (на правах самостійного структурного підрозділу) Спеціалізована антикорупційна прокуратура, на яку покладаються функції здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України.

В описаній вище ситуації відбувається заміна процесуального керівника у кримінальному провадженні, а в більшості кримінальних проваджень – заміна групи прокурорів. Проте, зазначене суперечить принципу «незмінності» прокурора у кримінальному провадженні, який зазначений у ч. 2 ст. 37 КПК України, відповідно до якої, прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення. Здійснення повноважень прокурора в цьому самому кримінальному провадженні іншим прокурором

можливе лише у випадках, передбачених ч. 4 та ч. 5 ст. 36, ч. 3 ст. 313, ч. 2 ст. 341 та ч. 3 ст. 40 КПК України.

Тобто надається виключний перелік випадків здійснення певних повноважень іншим прокурором, який не перебуває у складні групи прокурорів, при цьому в чинному КПК України відсутні норми, відповідно до яких передбачена зміна прокурора (групи прокурорів) – процесуального керівника, у випадках зміни органу досудового розслідування.

Аналіз наукової літератури та невирішені раніше питання.

Наукове дослідження «підслідності» та «зміни підслідності» направлено у більшості в сторону органів досудового розслідування, їх компетенції, правилам підслідності, порушення правил підслідності. Серед науковців, які досліджували зазначене вище тема зазначити Османова Н. В., Омарова А. А., Гринюк В. О., Погорельського М. А., Волошина В. К., Гринюк В. Г., Гловюк І. В., Кицан Ю. І., Павловського В. В. та інших. У свою чергу питанням незмінності прокурора у кримінальному провадженні займалися Лапкін А. В., Д'ячкова Д. С., Сакал В. М., Блажівський Є. М., Говорун Д. М., Туманянц А. Р., Руденко М. В., Бандурка О. М., Бурдоль Є. П., Черноусько М. В. Проте питання незмінності прокурора у кримінальному провадженні та зміни органу досудового розслідування ґрунтовно не досліджувалося.

Отже, **метою** цієї наукової статті є висвітлення актуальних проблем суперечностей, які виникли внаслідок існування незмінності прокурора та механізму зміни органу досудового розслідування. Для досягнення зазначеної мети були поставлені наступні завдання: 1) описати взаємодію органу досудового розслідування та прокурора в кримінальному провадженні; 2) описати незмінність прокурора в кримінальному провадженні та випадки коли така незмінність порушується; 3) висвітлення супереч-

ностей між зміною органу досудового розслідування та незмінністю прокурора в кримінальному провадженні; 4) показати потенційні наслідки порушення принципу незмінності прокурора через зміну органу досудового розслідування.

У своєму дослідженні ми керувалися Конституцією України [4], Кримінальним Процесуальним кодексом України, Законом України «Про прокуратуру», Наказу Генерального прокурора «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» [5], Рекомендаціями Робочої групи «Перспективи співробітництва України та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки» [6].

Виклад основного матеріалу дослідження.

Кримінальне провадження в кінцевому розумінні відповідно до норм чинного КПК України є результатом діяльності його учасників. А якщо розглядати кримінальне провадження як сукупність стадій досудового та судового розслідування, то результатом переходу від першої стадії до другої є діяльність сторони обвинувачення, яка виражається у спільній діяльності органу досудового розслідування (слідчого) та прокурора. Так взаємодія слідчого та прокурора у кримінальному провадженні має чіткі цілі та завдання, які виражені у ст. 2 КПК України, тобто захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Почат-

ком взаємодії слідчого та прокурора є норми ч. 6,7 ст. 214 КПК України, відповідно до яких, слідчий, дізнавач невідкладно у письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України. Якщо відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесені прокурором, він зобов'язаний протягом п'яти робочих днів з дня внесення таких відомостей з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до відповідного органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування. Відповідно до п. 9.4 Наказу Генерального прокурора «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» від 30.09.2021 р. № 309, Керівники прокуратур усіх рівнів, їх перші заступники і заступники відповідно до розподілу обов'язків та у межах повноважень, передбачених КПК України зобов'язані призначати прокурора у конкретному кримінальному провадженні невідкладно, але не пізніше доби з моменту отримання повідомлення слідчого (детектива, дізнавача) про початок досудового розслідування, про що виносити відповідну постанову з додержанням вимог частини шостої статті 110 КПК України.

Відповідно до чинного КПК України взаємодія прокурора та слідчого полягає, зокрема, у наданні прокурором доручень та вказівок слідчому стосовно проведення необхідних дій в рамках кримінального провадження у порядку зазначеному п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК України, та ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», а також погодження клопотань слідчого про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій (п. 5 ч. 2 ст. 40 КПК

України). У слідчого відповідно є обов'язок виконання вказаних вказівок та доручень (ч. 4 ст. 40 КПК України), в тому числі звернення до прокурора стосовно погодження повідомлення про підозру, зупинення та продовження строків досудового розслідування, постанови про закриття кримінального провадження, обвинувального акту. Окрім цього взаємодія між слідчим та прокурором проявляється у формальній та неформальній постійній комунікації при виникненні нагальних питань в рамках кримінального провадження. Як доречно вказує Єрмоєнко І., процес взаємодії прокурора та слідчого складається із процесуального та організаційного аспектів, які проявляються у певних формах – способах співробітництва, за допомогою яких досягається узгодженість у діяльності прокурора та слідчого. Основними принципами взаємодії прокурора та слідчого у кримінальному провадженні є: законність, узгодженість, плановість, постійний обмін інформацією, взаємоповага, довіра, зацікавленість, процесуальна самостійність та персональна відповідальність. Безконфліктна, узгоджена та цілеспрямована спільна діяльність прокурора й слідчого створює умови для ефективної взаємодії та досягнення завдань кримінального провадження [7, с. 157–160].

Закріпленням взаємодії слідчого та прокурора є принцип незмінності прокурора у кримінальному провадженні, який виражений у ч. 2 ст. 40 КПК України, відповідно до якого, прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення.

При цьому у цій же статті вказується виключний перелік обставин при яких може бути порушено зазначену незмінність: здійснення повноважень прокурора в цьому самому кримінальному провадженні іншим прокурором можливе лише у випадках, передбачених ч. 4 та ч. 5 ст. 36,

ч. 3 ст. 313, ч. 2 ст. 341 та ч. 3 ст. 40 КПК України.

Логіка законодавця є зрозумілою, адже виконання наглядової функції прокуратури в особі однієї особи (групи осіб), яка є обізнана із кримінальним провадженням та здатна оперативно та ефективно реагувати на хід подій є раціональним та виправданим використанням часових та трудових ресурсів. Засада незмінності покликана сприяти ефективності й результативності прокурорського нагляду за досудовим розслідуванням та підвищенню відповідальності процесуального керівника за вирішення кримінального провадження [8, с. 69–72].

При цьому, вище зазначена у ч. 4 та ч. 5 ст. 36, ч. 3 ст. 313, ч. 2 ст. 341 КПК України виключення із принципу незмінності прокурора вказує на випадки заміни прокурора у кримінальному провадженні, при цьому відносини заміни прокурора у кримінальному провадженні мають характер адміністративного впливу вище стоячого прокурора, який не є процесуальним керівником та не входить до групи прокурорів. Прокурор вищого рівня здійснює при цьому внутрішню контрольно-наглядову функцію в рамках вертикальних відносин в системі органів прокуратури, не будучи процесуальним керівником відповідного кримінального провадження. Заміна прокурора, яка описана у ч. 3 ст. 37 КПК України здійснюється керівником відповідного органу прокуратури в рамках такого органу із числа прокурорів цього ж органу. У будь-якому випадку зазначена вище зміна прокурора повинна бути оформлена у формі постанови, яка повинна відповідати вимогам ст. 110 КПК України.

Якщо дивитися на взаємовідносини між слідчим та прокурором зі сторони слідчого, то у чинному КПК України відсутній принцип незмінності органу досудового розслідування. На противагу існує правовий механізм зміни підслідності, який

закріплено у ч. 5 ст. 36 КПК України, відповідно до якого Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, їх перші заступники та заступники своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування. Тобто єдиною підставою зміни органу досудового розслідування є відповідна вмотивована постанова прокурора, якою визнається неефективність даного органу. Зазначений механізм підтверджено також у Постанові від 24 травня 2021 року (справа № 640/5023/19) Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду.

Неефективність органу досудового розслідування повинна розглядатися також разом із аналітикою діяльності відповідного прокурора (групи прокурорів) – процесуального керівника. Якщо прокурор зі своєї сторони не вчинив належної реакції на неефективне розслідування слідчого, то відповідно такого прокурора потрібно визнавати також як неефективного. Відповідно до чинного КПК України механізм визнання неефективності прокурора визначений у ч. 3 ст. 37 КПК України, відповідно до якого, у виняткових випадках повноваження прокурора можуть бути покладені керівником органу прокуратури на іншого прокурора цього органу прокуратури через неефективне здійснення прокурором нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування. Відповідно, зміна прокурора у кримінальному провадженні у ситуації коли відбувається зміна органу досудового розслідування через неефективність, можлива лише шляхом винесення вмотивованої постанови керівника органу прокуратури про визнання неефективної діяльності відповідного прокурора. Більше того,

прокурор, діяльність якого визнана неефективною замінюється на іншого прокурора в рамках відповідного органу прокуратури.

На противагу вищезазначеного, на практиці зміна органу досудового розслідування оформлюється як нове кримінальне провадження. В органі, якому постановою прокурора було доручено здійснювати досудове розслідування вноситься постанова про початок досудового розслідування, вноситься постанова про створення слідчої групи, повідомляється керівнику прокуратури яка закріплена за відповідним органом, і врешті останній вносить постанову про створення групи прокурорів. Проте такі дії сторони обвинувачення суперечать вимогам статті 214 КПК України, відповідно до якої початок досудового розслідування, визначення групи слідчих та групи прокурорів може відбуватися лише один раз, після внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення та реєстрації кримінального провадження у Єдиному реєстрі досудових розслідувань.

У випадках зміни підслідності, коли кримінальне провадження передається від Національної поліції України до Національного антикорупційного бюро України, сторона обвинувачення керується вимогами п. 1 ч. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру», відповідно до якої нагляд за діяльністю останнього здійснюється спеціалізованою антикорупційною прокуратурою. Тобто зі сторони органів прокуратури є законна підстава для здійснення своєї діяльності. Проте це знову ж суперечить чинному чинному законодавству, відповідно до якого будь-яка зміна прокурора (групи прокурорів), яка прямо не передбачена у чинному КПК України є порушенням вимог незмінності прокурора у кримінальному провадженні (ч. 2 ст. 37 КПК України). Відбувається ототожнення поняття визначення прокурора чи групи прокурорів,

яке може відбутися лише один раз на початку досудового розслідування, та поняття зміни прокурора чи групи прокурорів, яке може відбутися лише у чітко передбачених випадках. Вказане також підтверджується судовою практикою, так в Постанові колегії суддів Третньої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного суду від 03.03.2021 р. (справа № 522/11807/18) вказується, що визначення керівником органу прокуратури прокурора (групи прокурорів), який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні є кримінально-процесуальним рішенням, яке утворює, змінює чи припиняє права і обов'язки, тобто має правові наслідки, в конкретному кримінальному провадженні з його початку до завершення та за процесуальною формою має бути передбачено (встановлено) кримінальним процесуальним законом. У свою чергу постанова керівника відповідного органу прокуратури про призначення (визначення) прокурора або групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, має відповідати вимогам ст. 110 КПК України, у тому числі, постанова прокурора виготовляється на офіційному бланку та підписується службовою особою, яка прийняла відповідне процесуальне рішення. Застосування належної процедури «fair procedure» (у європейській системі), «due process» (у американській системі) при визначенні прокурора є одним із складових елементів принципу верховенства права, передбачає, у тому числі, щоб повноваження органів публічної влади були визначені приписами права, і вимагає, щоб посадовці мали дозвіл на вчинення дії і надалі діяли в межах наданих їм повноважень. Недотримання належної правової процедури тягне за собою порушення гарантованого кожному ст. 6 Конвенції про захист прав людини і осново-

положних свобод права на справедливий суд [9].

Окрім цього, зміна прокурора, яка не передбачена чинним КПК України суперечить Рекомендаціям Робочої групи «Перспективи співробітництва України та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки», відповідно до яких реформування кримінально-процесуального законодавства України запровадження принципу незмінності державного обвинувача визнано необхідним кроком у реформуванні відчиняного кримінально-процесуального законодавства. Принцип незмінності полягає у покладенні повноважень зі здійснення нагляду на досудових стадіях і підтримання державного обвинувачення в суді на одного незмінного представника прокуратури, який має призначатися незалежно від відомчої підслідності за кожною кримінальною справою з моменту її порушення і здійснювати наглядово-обвинувальний супровід справи на всіх стадіях процесу [6].

Виходячи із вищевказаного, будь-яка зміна прокурора (групи прокурорів) – процесуального керівника в кримінальному провадженні, яка не передбачена ст. 37 КПК України є прямим порушенням законодавства. Крім цього, така зміна прокурорів є причиною реалізації їх повноважень не передбачених чинним КПК України, порушення засади законності зазначеного у ст. 9 КПК України та ст. 19 Конституції України.

Повертаючись до взаємодії слідчого та прокурора у кримінальному провадженні, ще раз варто зазначити, що до повноважень прокурора належить погодження або відмова у погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках, передбачених КПК України, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання. Після зміни прокурора (групи прокурорів), яка відбувається в рамках процедури

зміни органу досудового розслідування, передбаченої ч. 5 ст. 36 КПК України, новопризначений прокурор виконує весь обсяг процесуальних дій передбачених КПК України, в тому числі вищезазначених. Проте, враховуючи, що у такого прокурора відсутні законодавчі підстави для здійснення свої повноважень, то в силу п. 2 ч. 3 ст. 87 КПК України, докази, які були отримані шляхом реалізації прокурором повноважень не передбачених КПК України, повинні визнаватися судом недопустимими. Тому, зміна прокурора (групи прокурорів) у кримінальному провадженні у випадках не передбачених чинним КПК України стає причиною не лише порушенням норм, які вказують на незмінність прокурора у кримінальному провадженні, а прямо впливають на допустимість отриманих доказів та законність проведених слідчих дій, а отже і на результат всього досудового розслідування.

Висновки. Орган досудового розслідування та прокуратура є частиною сторони обвинувачення у кримінальному провадженні, на яку ч. 2 ст. 9 КПК України покладений обов'язок повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень для досягнення цілей. І лише спільні дії вищезазначених осіб дадуть належний результат у розслідуванні кримінальних правопорушень. Проте в ситуаціях коли потрібне здійснення заміни органу досудового розслідування в силу обставин, які вказуються у ст. 216–218 КПК України, то правове регулювання по різному підходить до реалізації органами досудового розслідування та прокурором своїх повноважень в разі такої зміни.

Одночасна заміна процесуального керівника, який повинен здійснювати нагляд за дотриманням законів зміненого органу досудового розслідування з однієї сторони здійснюється для пришвидшення проведення досудового розслідування, з іншої сторони це негативно впливає на якість та повноту такого розслідування, а також порушення чинного законодавства. Тому, для уникнення випадків здійснення прокурором процесуальних дій, не передбачених чинним КПК України, потрібно врегулювати порядок зміни прокурора (групи прокурорів) у кримінальному провадженні, який би відповідав принципу незмінності, а також не впливав негативним чином на хід досудового розслідування. Потрібно розширити перелік виключень, які знаходяться в ч. 2 ст. 37 КПК України, та доповнити їх пунктом про випадки заміни прокурора у випадку зміни органу досудового розслідування.

Стаття присвячена формуванню актуальної наукової думки щодо компетенції прокурора та органів досудового розслідування в процесі здійснення ними своїх повноважень на досудовому розслідуванні, а саме реалізації цих повноважень при визначенні та зміні підслідності в рамках кримінального провадження. Автор аналізує особливості реалізації зміни підслідності органу досудового розслідування та роль прокурора в такому процесі. Визначено, що існує законодавча прогалина в регуляції зміни прокурора в процесі зміни органу досудового розслідування через зміну підслідності.

Розкрито механізм взаємодії органів досудового розслідування та органів прокуратури на стадії досудового розслідування кримінального провадження. Описані особливості організації прокурором процесу досудового розслідування. Показані наслідки заміни слідчого

в кримінальному провадженні без відповідної заміни прокурора, які виражаються в часових затримках та втраті якості самого слідства, зокрема створення та налагодження нових колективів, особливості передачі матеріалів кримінальних проваджень між різними органами досудового розслідування, а також витрата часу на ознайомлення із справою та налагодження нових робочих процесів. Законодавча неврегульованість процесу визначення та зміни органу слідства та органу прокуратури є причиною різного трактування їх, що свою чергу стає наслідком до неоднорідної судової практики.

Окремо акцентовано на тому, що відсутність регулювання порядку зміни органу прокуратури через зміну підслідності органу досудового розслідування стає наслідком відсутності компетенції такого органу прокуратури, що в свою чергу ставить під сумнів допустимість отриманих доказів у кримінальному провадженні.

Ключові слова: органи досудового розслідування, органи прокуратури, компетенція, підслідність, недопустимість доказів.

Smoliak I. Correlation of the concept of "irremovability of the prosecutor" and change of investigative jurisdiction

The article is devoted to the formation of an up-to-date scientific opinion on the competence of the prosecutor and pre-trial investigation bodies in the process of exercising their powers during the pre-trial investigation, namely the exercise of these powers in the event of a change of jurisdiction during the criminal proceedings. The author analyzes the peculiarities of the implementation of the change of jurisdiction of the pre-trial investigation body and the role of the prosecutor in this process. It was determined that there is a

legislative gap in the regulation of the change of the prosecutor in the process of changing the body of the pre-trial investigation due to the change of jurisdiction.

Was disclosed the mechanism of interaction of pre-trial investigation bodies and prosecutor's offices at the stage of pre-trial investigation of criminal proceedings. Described the features of the organization of the pre-trial investigation process by the prosecutor. As well as the consequences of the replacement of the investigator in criminal proceedings without the appropriate replacement of the prosecutor which are expressed in time delays and the loss of quality of the investigation, in particular, the creation and establishment of new teams, the peculiarities of the transfer of materials of criminal proceedings between various bodies of pre-trial investigation, as well as the time spent on familiarization with the case and setting up new work processes. The legislative irregularity of the process of determining and changing the investigation body and the prosecutor's office is the reason for their different interpretation, which in turn becomes a consequence of heterogeneous judicial practice.

It is emphasized separately that the lack of regulation of the process of changing the prosecutor's office due to a change in the jurisdiction of the pre-trial investigation body is a consequence of the lack of prosecutor's office competence, which in turn calls into question the admissibility of the obtained evidence in the criminal proceedings.

Key words: bodies of pre-trial investigation, bodies of the prosecutor's office, competence, jurisdiction, inadmissibility of evidence.

Література

1. Кримінальний Процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. No 4651-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2013. No 9–10, No 11–12, No 13. Ст. 88.
2. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 24 травня 2021 р. Справа № 640/5023/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286253> (дата звернення: 08.06.2022).
3. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. No 1697-VII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2015. No 2–3, ст. 12.
4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. No 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. No 30. Ст. 141.
5. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : Наказ Генерального прокурора від 30.09.2021 р. No 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/aws/show/v0309905-21#Text> (дата звернення: 20.05.2022).
6. Рекомендації Робочої групи «Перспективи співробітництва України та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки» щодо реформування кримінально-процесуального законодавства України. URL: <http://do.gendocs.ru/docs/index-346105.html> (дата звернення: 11.06.2022).
7. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням : монографія. Київ. Алерта. 2017. 294 с.
8. Єрьоменко І. В. Взаємодія прокурора та слідчого у кримінальному провадженні: підстави, форми та принципи. Jurnalul juridic national: teorie și practică Numărul. 2019. No 3(37). С. 157–160. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/157-160_13.pdf (дата звернення: 14.05.2022).
9. Постанова колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного суду від 03.03.2021 р. Справа № 522/11807/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439636> (дата звернення: 15.06.2022).